

ОЦЕНОЧНО-КВАЛИМЕТРИЧЕСКИЕ КОМПЕТЕНЦИИ ПЕДАГОГА

Ж.У. Кобдикова

доктор педагогических наук, доцент КазНцЖенПУ
Алматы, Казахстан, e-mail: zhuk53@mail.ru

Сборник Международной научно-практической конференция «Модернизация системы образования: тенденции, проблемы и перспективы, посвященная 70-летию доктора педагогических наук, академика МАНПО РФ и АПН Казахстана, профессора Узакбаевой Сахипжамал Аскаровны, Казахский университет международных отношений и мировых языков имени Абылай хана, 18 октября, 2019г. с.?

Аннотация

Оценочно-квалиметрические компетенции педагога выступают актуальным понятием педагогики в современных условиях, поскольку в настоящее время происходит «модернизация» оценочной составляющей профессиональной компетентности педагога.

С современных позиций педагог должен овладеть соответствующими оценочно-квалиметрическими компетенциями, синтезирующими знания и умения в области теории оценочной деятельности и знания и умения в области педагогической квалиметрии.

В данной статье представлена характеристика оценочно-квалиметрических компетенций педагога. В качестве ведущего подхода использовался сопоставительный анализ квалиметрических и оценочных компонентов оценочно-квалиметрических компетенций педагога.

Ключевые слова: оценочная деятельность, оценивание, педагогическая квалиметрия, измерение, компетенция, оценочно-квалиметрические компетенции.

EVALUATIVE AND QUALIMETRIC COMPETENCE OF THE TEACHER

Zh.U. Kobdikova

Doctor of pedagogical Sciences,
professor of the Department "General pedagogy"
of the faculty of pedagogy and psychology
of the Kazakh national women's pedagogical University,
Almaty, Kazakhstan, e-mail: zhuk53@mail.ru

Annotation.

Evaluative-qualimetric competence of the teacher are the actual concept of pedagogy in modern conditions, because now there is a "modernization" of the evaluation component of the professional competence of the teacher. From the modern point of view, the teacher must master the appropriate assessment and qualimetric competencies, which synthesize knowledge and skills in the theory of evaluation activities and knowledge and skills in the field of pedagogical qualimetry.

This article presents the characteristics of evaluative and qualimetric competencies of the teacher. As a leading approach we have used qualitative comparative analysis and assessment of components assessment-the qualimetric competence of the teachers.

Key words: evaluation, assessment, pedagogical qualimetry, measurement, competency, assessment and qualimetric competence.

ПЕДАГОГТЫҢ БАҒАЛАУ-КВАЛИМЕТРИЯЛЫҚ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІ

Ж.У.Кобдикова

педагогика ғылымдарының докторы, доцент ҚазҰҚПУ
Алматы, Қазақстан, e-mail: zhuk53@mail.ru

п.э.д. профессор Ұзақбаева Сақыпжамал Асқарқызының 70 жылдық мерей тойына арналған «БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІН МОДЕРНИЗАЦИЯЛАУ: ТЕНДЕНЦИЯЛАР, ПРОБЛЕМАЛАР ЖӘНЕ ПЕРСПЕКТИВАЛАР» атты Халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары, Абылай хан атындағы қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті, 18 қазан, 2019ж., б.?

Аңдатпа

Педагогтің бағалау-квалиметриялық құзыреттілігі қазіргі жағдайда педагогиканың өзекті түсінігін көрсетеді, өйткені қазіргі уақытта педагогтың кәсіби құзыреттілігінің бағалаушы құрамдас бөлігі "жаңғырту" жүріп жатыр. Қазіргі заманғы ұстанымдарды басшылыққа ала отырып, педагог бағалау қызметінің теориясы саласындағы білім мен іскерлікті және педагогикалық квалиметрия саласындағы білім мен іскерлікті синтездейтін тиісті бағалау-квалиметриялық құзыреттерді меңгеруі тиіс.

Бұл мақалада педагогтің бағалау-квалиметриялық құзыреттілігінің сипаттамасы берілген. Жетекші тәсіл ретінде педагогтің бағалау-квалиметриялық құзыреттілігінің квалиметриялық және бағалау компоненттерінің салыстырмалы талдауы қолданылды.

Тірек сөздер: бағалау қызметі, бағалау, педагогикалық квалиметрия, өлшеу, құзыреттілік, бағалау-квалиметриялық құзыреттілік.

Қазіргі заманғы педагог бағалау және өлшеу саласында құзыретті болуы тиіс: ол педагогикалық квалиметрия негіздерін білуі, бағалау саласындағы білімді сауатты қолдана білуі, диагностиканың, оқыту нәтижелерін өлшеудің өзекті тәсілдерін қолдануы, бағалау шкалаларын пайдалануы, бағалау жүйелерін саралауы, бағалаудың тиімді құралдарын пайдалануы тиіс.

Бағалау қызметі педагогикалық процестің міндетті компоненті болып табылады, онда оқу қызметінде өзін-өзі бақылау және өзін-өзі бағалау және педагогикалық қызметте оқу үрдісі мен нәтижелерін бағалау сияқты құбылыстар өзара әрекеттеседі.

Қазіргі бағалау қызметі білім алушының үлгерімін бағалауда ғана емес, сонымен қатар білім беру нәтижелерінің сапасын басқаруда және оны бағалауда да болып табылады. Білім беру нәтижелерінің сапасын бағалау және өлшеу үшін арнайы бағалау және квалиметриялық білімдер мен біліктер жатқызылады.

Бағалау білімі мен іскерліктері мыналарды қамтиды: а) бағалау қызметі туралы, оның құрылымы мен құрамдастары туралы, бағалау және белгі туралы, бағалау кезіндегі сенім және оны қамтамасыз ету тәсілдері туралы, топта қолайлы психологиялық климат құру тәсілдері туралы, бағалау кезіндегі төзімділік туралы, бағалау кезіндегі әдеп туралы, бағалау объектісі мен пәні туралы, бағалау әрекеттерін жүзеге асыру кезіндегі объективтілік туралы.; б) іскерліктер: объективті бағалау қызметін жүзеге асыру, оқушылармен өзара іс-қимыл жасау, сенімді қарым-қатынас жасау, бағалау кезінде кәсіби этиканы сақтау, бағалау кезінде қолайлы психологиялық жағдай жасау, алынған нәтижелерді түзету (қажет болған жағдайда), оқушыны тыңдау, қойылған белгіге немесе бағаға түсініктеме беру, жетекші сұрақ қою, өзін-өзі бағалауға үйрету және т. б.

Квалиметриялық білімдер мен іскерліктерге мыналар жатады: а) негізгі квалиметриялық ұғымдарды білу, Өлшеу туралы, бағалаудың қазіргі критерийлері туралы, бағалау шкаласы, бағалау жүйесі, мониторинг, рангтер, рейтингтер және т. б. туралы білім; бағалау пәнін анықтау, бағалау пәнін бағалау критерийлерімен салыстыру, бағалау әрекеттерін талдау, бағалау нәтижелерін сипаттау және түсіндіру, бағалаудың барабар

шкаласын теріп, оқу іс-әрекетінің нәтижелерін болжау және мүмкін болатын жағымсыз салдарларды болдырмау және т. б.

Бағалау қызметі бүгінгі күні білім беру нәтижесінің сапасын анықтау мақсатында өлшеу процедураларын іске асыру есебінен квалиметриялық толықтыруды қажет етеді

Педагогикалық квалиметрия квалиметриялық ұғымдар мен терминдерді (өлшеу, бағалау критерийлері, шкалалар, рейтингтер, бағалаудың қазіргі заманғы жүйелері, қашықтықтан бағалау және т.б.) мазмұнға қосу есебінен педагогтың бағалау қызметін кеңейтуге және жаңартуға мүмкіндік берді.

Бұл мақалада бағалаудың өзекті тенденцияларын ескеретін "болашақ педагогтың бағалау-квалиметриялық құзыреттілігі" ұғымының авторлық сипаттамасы берілген [1, 5-б.].

Бағалау-квалиметриялық құзыреттер",- дегеніміз не? Педагогикалық бағалау оқу іс-әрекеті нәтижелерінің сапасын өлшеуді, тест тапсырмаларын құрастыра және бағалай білуді, бағалау рәсімдерін қашықтықтан жүзеге асыруды, білім алушының жеке даму траекториясын анықтауды, білім алушылардың жетістіктерінің нәтижелілігін дәлелдейтін өлшеулер жүргізуді қарастырады.

Мұның бәрі бізді оқыту нәтижелерін өлшеу және бағалау теориясы мен әдістемесі ретінде педагогикалық квалиметрияға жүгінуге мәжбүр етеді [2, 15-б.]. Бұл теорияны А. И. Субетто сандық және сипаттама шкалаларының көмегімен педагогикалық ҚЫЗМЕТ САПАСЫНЫҢ мониторингімен айналысатын білім саласы ретінде қарастырады.

Білім алушылардың жетістіктерін бағалау мен өлшеуде бағалау және квалиметриялық элементтерді біріктіретін ұғымды қарастырайық. Бұл болашақ педагогтың бағалау-квалиметриялық құзыреттерінің дербес кешенін бөліп көрсетуге мүмкіндік береді.

Ғылыми дереккөздерді талдай отырып, "бағалау" терминінен басқа "бағалау", "бағалау қызметі", "педагогикалық қызметтің компоненті", "белгі", "бағалау рәсімі", "бағалау әрекеттері" терминдерінен басқа да терминдерді байқауға болады.

Бағалау қызметіне, мінез-құлқына қарым-қатынас ретінде, олардың маңыздылығы мен нормалар мен мақсаттарға сәйкестігін анықтау ретінде түсіндіріледі [3, 19-б.]; дәрежесін, деңгейін, сапасын анықтау ретінде [4, 32-б.].

Бағалау қызметі білім беру үрдісінің тиімділігінің көрсеткіші болып табылады, сондықтан оның қазіргі үрдістерге сәйкестігінің маңыздылығы айқын. Бағалау қызметі, біздің ойымызша, "бағалау" ұғымын анықтаудағы әрекеттерді қамтиды.

А. Н. Субботко бағалау қызметін энергетикалық, ақпараттық және атқарушы компоненттердің біртұтас бірлігін қамтитын жүйе ретінде қарастырады. Ол процесті "бағалау қызметінің құрамдас бөліктерін белсендіру, бағалау нәтижесін қалыптастыру және бағалау қызметінің бағдарламалық қамтамасыз ету үшін алынған деректерді пайдалану және соңында бағалау қызметі бағдарламасының басқаруындағы жаңа деректерді өңдеу" ретінде ұсынады [5, 12-б.].

Б. П. Тугаринов бағалау қызметі деп адам үшін маңызды бірдеңе немесе бірдеңе құндылықтардың болуын немесе болмауын анықтауға байланысты күрделі талдау процесін түсінеді [6, 54-б.].

Н. В. Селезнев осы қызмет түрін адамның ортамен белсенді өзара іс-қимылы ретінде қарастырады, ол адам үшін қазіргі уақытта аса өзекті өмірлік маңызды құндылықтарды анықтауға бағытталған [7, 18-б.].

Білім беруді жаңғырту құзыреттілік тәсіліне байланысты педагогикаға "құзыреттілік пен құзыреттілік" деген терминдерді енгізуге алып келді. Бұл терминдер педагогикалық үдеріспен, педагогикалық жүйемен ғана емес, сонымен қатар осы құбылыстардың барлық құрамдастарымен, соның ішінде бағалаумен де байланысты болды.

Қазіргі бағалау бағалау құзыреттілігі түріндегі сипаттамалармен сүйемелденеді. "Бағалау құзыреттілігі" ұғымының мазмұнына тек білім, білік, дағдылар, қабілеттер ғана емес, сонымен қатар білім беру үдерісінің нәтижесі ретінде басқа да жеке мінездемелер енгізіледі.

Бүгінгі таңда бағалау құзыреттілігі мен әр түрлі санаттағы құзыреттіліктерге зерттеулер жүргізілуде. Мысалы, Е. В. Прилипко [8, 33-б.], М. И. Томилова [9, 23-б.] оқытушылардың

зерттеу объектісі ретінде қарайды, Э. Э. Кожевникова-оқушылардың денсаулығын бағалай алатын мұғалімдер [10, 125-б.], Д. А. Примеров педагогикалық жоғары оқу орындарының студенттерін зерттейді [11, 105-б.]. Бағалау жағдайындағы денсаулық сақтау бүгінгі күні педагогтар тарапынан ұқыпты қарауды талап ететін білім алушылардың психикалық жағдайына сәйкес келеді, объективтілік пен әділдік кез келген бағалаудың негізінде міндетті түрде жатуы тиіс.

Барлығы білім берудегі квалиметриялық тәсілді өзі туралы анық мәлімдейді, бұл "бағалау құзыреттілігі" ұғымының мазмұнында көрініс табады. Осыған байланысты отандық педагогикада "педагогикалық квалиметрия" атты білімнің жаңа саласының пайда болуын атап өту қажет.

XX ғасырдың 60-жылдарының аяғында квалиметрияның пайда болуына жатады және әскери инженер-құрылысшы Г. Г. басшылығымен жұмыс істеген кеңес ғалымдарының есімдерімен байланысты.

Азгальдов. Квалиметрияны анықтау 1968 жылы Гарри Гайкович Азгальдов салааралық ғылым ретінде берілген.

Бағалау құзыреттілігі. Оқытушының бағалау құзыреттілігі-берілген саладағы ең аз қызмет тәжірибесімен, оқытушының жеке қасиеттерінің жиынтығымен (құндылық-мағыналық бағдар, білім, білік, дағды, қабілет), оның бағалау қызметінің тәжірибесімен (Е. В. Прилипко)

Оқытушының бағалау құзыреттілігі - білім берудің гуманистік құндылықтарына негізделген, осы тұлғаның білім жүйесін және түнгі қызметті жүзеге асыруда қолдану қабілеттілігі мен дайындығын көрсететін тұлғаның интегралдық жеке басының құқығы (М. И. Томилова).

Бағалау құзыреттілігі мұғалімнің өзі оқушылардың денсаулығы, - көпфакторлы құбылыс, ол мұғалімнің білім жүйесін, іскерлігін, оның құндылықты бағдарын, іс-әрекеттің мотиві мен тәсілдерін, гуманистік көзқарас және денсаулық сақтау принциптері негізінде оқушылардың білім беру нәтижелерін бағалау саласындағы жеке қасиеттерін қамтиды (Э. Э. Кожевникова)

Бағалау құзыреті. Педагогикалық ЖОО студенттерінің бағалау құзыреттілігі-тұлғаның бағалау қызметінің құрылымы мен мазмұны туралы білімді қолдануға дайындығы мен қабілеті, бағалау қызметінің іскерліктері мен тәжірибесін пайдалану; осы қызмет түріне жеке тұлғаның уәждемесін қалыптастыру, оның құрылымын білу және оның процесі мен нәтижесіне тұрақты құндылық қатынасы (Д. А. Мысалов).

Квалиметрияның шетелдік аналогы "бенчмаркинг" термині болып табылады, оның пайда болуы 1972 жылы (АҚШ) көрсетіледі. Роберт К. Кемп бұл ұғым ретінде тауарларды зерттеу мен бағалаудың үздіксіз процесін, сондай-ақ әлемдік саудадағы көшбасшылар өндірісінің тәжірибесін зерделеуді түсінеді [12, 112-б.]. Бенчмаркингтің басты ерекшелігі-ол тек экономикалық ғылымды зерттеуге бағытталған, бұл квалиметрия ғылым ретінде кең және тереңірек деген қорытынды жасауға мүмкіндік береді.

Квалиметрия өзінің ғылыми қалыптасуына қарай жаңа салааралық байланыстарды қалыптастырып, 1979 жылы Е. К. Марченконың арқасында педагогикадағы Квалиметрия туралы сөз қозғады. Автор алғаш рет педагогикадағы математикалық, сандық өлшеулерді, таным объектілерін Алгоритмдеу мен математикалық моделдеуді және өз жұмысында оқу үрдістерін қолданды [13, 23-б.].

Педагогикалық квалиметрияның әртүрлі анықтамасы бар. Мысалы, Е. В. Яковлев " педагогикалық объектілердің сапалық және сандық өлшемдерінің заңдылықтарын зерттейтін және негіздейтін ғылыми бағытты " түсінеді [14, 51-б.].

Квалиметриялық тәсіл негізінде зерттеушілер САПАНЫҢ әр түрлі көрсеткіштерін бөледі: педагогикалық құрамның сапасы, материалдық-техникалық базаның жағдайы, педагогикалық құрамның уәждемесі, оқу бағдарламаларының сапасы, басшылықтың инновациялық белсенділігі, үдерістік инновацияларды енгізу, бітірушілердің жұмысқа түсу кезінде немесе еңбек нарығында бәсекеге қабілеттілігі [15, 17-б.] және т. б.

Егер бағалау қызметінде біз бағалау процесі туралы айтатын болсақ, онда квалиметрияны қарау кезінде сөз Өлшеу туралы болып отыр. А. И. Субетто өлшеу ретінде сапа шараларын құруды және олардың мәнін арнайы алгоритмдердің көмегімен анықтауды түсінеді. Автордың пікірінше, ол әрқашанда салыстыру жүйесі мен өлшеуіш субъектіні қамтитын белгілі бір өлшеу жүйесі шеңберінде жүзеге асырылады.

В. С. Аванесов педагогикалық өлшемде тұлғаның қызығушылығын тудыратын қасиеттерінің көріну деңгейін сандарға көрсету процесін қарастырады [16, 72-б.].

Зерттеушілер "квалиметриялық құзыреттілік" және "квалиметриялық құзыреттілік" ұғымдарын қарастырады. В. В. Юшковтың квалиметриялық құзыреттілігі деп "Технология" білім беру саласында білім алушыларды даярлау сапасын бағалаумен және басқарумен байланысты табысты кәсіби-педагогикалық қызмет үшін квалиметриялық білімдерді, біліктерді, Дағдылар мен жеке қасиеттерін қолдану қабілетін түсінеді [17, 84-б.].

Мұнда технологиялық білім беру бакалавры туралы сөз болып отыр. Е. В. Коробейникова квалиметриялық құзыреттілікпен педагогикалық практикада квалиметриялық әдістерді табысты қолдану үшін қажетті білім, білік, дағды және практикалық іс-әрекет тәжірибесінің жиынтығын қарастырады [18, 26-б.]. Зерттеу орталығында болашақ мұғалім бар. А. В. Мальцев, М. Ю. Мамонтова осы құзыреттілік деп педагогикалық қызметкердің оқыту кезінде алған білім мен іскерлікті оқыту нәтижелерін бағалау және оқу процесінің сапасын басқару міндеттерін шешу үшін педагогикалық өлшеулер саласындағы білім мен іскерліктің жиынтығын пайдалану дайындығы мен қабілетін түсінеді [19, 24-б.], ал Н. Б. Фомин -маманның теориялық-басқарушылық дайындығының бірлігін және мектептегі білім беру сапасын арттырудың вариативті міндеттерін шешу үшін кәсіби салада қолданбалы аналитикалық-бағалау технологияларын кешенді қолдану тәжірибелік қабілетін көрсететін жүйелі-жеке білімі және т.б. авторлар қажетті квалиметриялық білімге, білімдерге, білім алушыларды даярлау сапасын бағалау, өлшеу және басқару бойынша табысты педагогикалық қызмет үшін қабілеттерге назар аударады. Бағалау құзыреттілігінің квалиметриялық компоненті бағалау процесінің өзіне жаңаша қарауға, сапасын сандық өлшеуге мүмкіндік береді: білім сапасы, қалыптасатын құзыреттілік сапасы, білім сапасы, шеберлік және т. б.

Шетелдік дереккөздерді талдау "Педагогтың бағалау-біліктілік құзыреттілігі" ұғымының болмауын көрсетті. Алайда Небраска университетінің "Бюрос" тестілеу орталығы Америка мұғалімдер Федерациясымен, білім берудегі өлшем саласындағы ұлттық Ережемен және Ұлттық білім беру қауымдастығымен бірлесіп, білім алушылардың жетістіктерін бағалау саласындағы мұғалімдердің құзыреттілігі үшін стандартты әзірледі. Ол мыналарды қамтиды:

1. Мұғалімдер бағалау әдістерін қолдануда тәжірибелі болуы керек.
2. Мұғалімдер бағалау әдістерін дамытуда тәжірибелі болуы керек.
3. Мұғалімдер әкімшілік ету, баға қою және бағалау нәтижелерін ұсыну бойынша тәжірибелі болуы керек.
4. Мұғалімдер оқушыларға қатысты бағалау шешімдерін қабылдау кезінде, сабақтарды жоспарлау кезінде, кестені әзірлеу кезінде және т. б. бағалау нәтижелерін қолдануда тәжірибелі болуы керек.
5. Мұғалімдер студенттерді бағалау кезінде қолданылатын валидтік бағалау процедураларын дамытуда тәжірибелі болуы керек.
6. Мұғалімдер білім алушылар мен басқа педагогтардың нәтижелерін ауызша бағалауда тәжірибелі болуы керек.
7. Мұғалімдер жалған, заңсыз және басқа да қолайсыз бағалау әдістерін тануда тәжірибелі болуы керек [20, 35-б.].

Бағалау және квалиметриялық құзыреттер мен құзыреттілікті қарастырып, біз осы ұғымдардың байытылатыны, бір-бірін өзара толықтыратыны туралы қорытындыға келдік. Бірліктегі өлшеу және бағалау бағалау рәсімдерінің қазіргі заманғы үрдістерін көрсететін жаңа, өзекті ұғым құруы тиіс.

Осыған байланысты "болашақ педагогтың бағалау-квалиметриялық құзыреттілігі" ұғымы әзірленді, ол білім беру нәтижелерінің сапасын бағалау және өлшеу үшін талап етілетін психика мен жеке тұлғаның күрделі білім, білік, қасиеттері мен сапасын түсіну керек. Біздің ойымызша, негізгі біліктілік - метрикалық ұғымдар (өлшеу, бағалау критерийлері, шкалалар, рейтингтер, бағалаудың қазіргі заманғы жүйелері, қашықтықтан бағалау және т.б.) түріндегі квалиметриялық білімді болашақ педагогтарды кәсіби даярлауға қосу қажет.

Қорытынды: педагогикалық квалиметрия элементтерін түрлі өлшеу құралдары түрінде бағалау қызметіне қосу Білім берудегі қазіргі үрдістерге жауап береді. Бұл тәсіл білім беру ортасындағы бағалау қызметін жаңаша қарауға мүмкіндік береді, бұл өз кезегінде болашақ Педагогтің кәсіби дайындығына қосымша талаптар қояды. Қазіргі жағдайда білім алушылардың жетістіктерін бағалау және өлшеу тұрғысынан педагог бағалау, сондай-ақ квалиметриялық құзыреттілікті меңгеруі тиіс. Бұл ретте болашақ педагогтың бағалау-квалиметриялық қызметінің табысты факторларына қатысты білім сапасын анықтаудағы, бағалаудағы кәсіби позициясын көрсететін тұлғалық қасиеттерін қалыптастыру маңызды. Бағалаудың квалиметриялық құраушысын қарау оқу жоспарына, бағалау-квалиметриялық құзыреттілікті қалыптастыруға бағытталған арнайы модульдегі болашақ педагогты психологиялық-педагогикалық даярлаудың білім беру бағдарламасына қосу қажеттілігіне әкеледі. Бұл ойды табысты іске асыру болашақ педагогтың кәсіби дайындығының мазмұнын жаңғыртуды ғана емес, сонымен қатар оқытудың креативті тәсілдерін табуы да көздейді.

ӘДЕБИЕТ

1. Панюшкина Марина Александровна, старший преподаватель института образования ФГАОУ ВО «Балтийский федеральный университет им. И. Канта», г. Калининград, Россия
2. Субетто А. И. Квалиметрия: малая энциклопедия. - Вып. 1. - СПб.: ИПЦ СЗИУ - фил. РАНХиГС, 2015. - 244 с.
3. Хведченя Л. В. Педагогическая квалиметрия: историко-методологический аспект // Педагогика, Вестник БДУ, сер. 4. - 2011. - № 3. - С. 108-111.
4. Большой Российский энциклопедический словарь: в 2 т. - М.: Большая российская энциклопедия, 2003. - 1887 с.
5. Субботко А. Н. Формирование у будущего учителя системы оценочной деятельности: дис. ... канд. пед. наук: - Брянск, 2006. - 170 с
6. Тугаринов Б. П. Философия сознания. - М., 1971. - 199 с.
7. Селезнев Н. В. Развитие оценочной деятельности учителя и учащихся в учебно-воспитательном процессе: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01. - Борисоглебск, 1997. - 280 с.
8. Прилипко Е. В. Оценочная деятельность преподавателя в компетентностной парадигме: формирование осознанной компетентности // Инновационные проекты и программы в образовании. - 2017. - № 1. - С.30-35.
9. Томилова М. И. Развитие оценочной компетентности преподавателя в вузе: автореф. дис. ... пед. наук: - Великий Новгород, 2013. - 25 с.
10. Кожевникова Э. Э. Развитие оценочной компетентности учителя при повышении квалификации как фактор сохранения здоровья школьников: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. - Новокузнецк, 2012. - 239 с.
11. Примеров Д. А. Формирование оценочной компетенции студентов педагогического вуза: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. - Челябинск, 2012. - 193 с.
12. Азгальдов Г. Г., Азгальдова Л. А. Количественная оценка качества (Квалиметрия). - М., 1971. - 175 с.
13. Марченко Е. К. Методы квалиметрии в педагогике. - М., 1979. - 33 с.
14. Яковлев Е. В. Квалиметрический подход в педагогическом исследовании: новое видение // Педагогика. - 1999. - № 3. - С. 49-54.
15. Копилка уроков: сайт для учителей: обобщение педагогического опыта на тему «Педагогическая квалиметрия и ее роль в определении качества образования».

16. Аванесов В. С. Педагогическое измерение латентных // Педагогическая диагностика. - 2003. - № 4. - С. 69-78.
17. Юшкова В. В. Формирование квалиметрической компетенции будущих бакалавров технологического образования: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. - Ижевск, 2012. - 210 с.
18. Коробейникова Е. В. Квалиметрическая подготовка будущих учителей: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. - Челябинск, 2007. - 173
19. Мальцев А. В., Мамонтова М. Ю. Формирование квалиметрической компетентности педагогических работников // Известия Уральского государственного университета. - 2009. - № 4(68). - С. 7-16.
20. Фомина Н. Б. Формирование квалиметрической компетентности руководителя общеобразовательного учреждения в системе повышения квалификации: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. - Ижевск, 2010. - 195 с.